ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба диссертатсияи Шарипова Таманно Ҷамшедовна таҳти унвони «Муҳоҷирати меҳнатии занони Тоҷикистон дар солҳои Истиқлол (1991–2024) (ҷанбаи таҳлилӣ - таърихӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.1. – Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик)

Бояд қайд намуд, ки, диссертатсия ба масъалаи муҳоҷирати меҳнатии занони Тоҷикистон дар солҳои соҳибистиқлолӣ ба риштаи таҳқиқ кашида шудааст. Пажуҳиши мазкур ҷиҳати мушаххасоти рушди иҷтимоии давлат мусоидат менамояд. Муаррихон ва пажуҳишгарони самт масоили мухталифи сиёсӣ, фарҳангӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоиро омӯхта баъзан аз муҳоҷирати меҳнатӣ, махсусан муҳоҷирати меҳнатии занон сарфи назар намудаанд. Муаллиф дар асоси таҳлил, таҳқиқ ва баррасии маводҳои мавҷудаи илмӣ рисоларо роҳандозӣ намуда, фикру андешаҳои худро такя ба нишондодҳои таҳқиқот ва мушоҳидаҳо мувофиқи мақсад, вазифаҳо ва фарзияву қазияҳои пешниҳодкардашуда арзёбӣ намудааст, ки онҳо ба нақшаи кории таҳқиқи диссертатсионӣ мувофиқат мекунанд.

Мубрамияти мавзуи таҳқиқи диссертатсионӣ дар он аст, ки мавзуи муҳоҷирати меҳнатии занони Тоҷикистон дар солҳои соҳибистиқлолӣ қисми муҳими таърихи муҳоҷирати Ҷумҳурии Тоҷикистонро ташкил медиҳад ва аз ин лиҳоз таҳқиқи ин мавзуъ на танҳо дар пешрафти таърихи муҳоҷират, балки барои ғанӣ гардонидани таърихи Тоҷикистон мусоидат мекунад. Таҳқиқоти муҳоҷирати меҳнатии занони Тоҷикистон дар солҳои соҳибистиқлолӣ аз ҷиҳати хронологӣ аз соли 1991 оғоз гардида то соли 2024-ро дар бар мегирад.

Муҳиммияти илмии мавзуи мазкур дар он зоҳир мегардад, ки дар рисола бори аввал дар шакли рисолаи номзадӣ, дар доираи илми таърих давра ба давра муҳоҷирати меҳнатии занони Тоҷикистон дар солҳои соҳибистиқлолӣ мавриди таҳлил қарор гирифтааст. Таҳқиқ намудани таърихи муҳоҷирати ҷумҳурӣ ва мавзеъҳои кишвар яке аз масъалаҳои муҳим

ба шумор меравад. Бояд қайд намуд, ки омӯзиши таърихи муҳоҷират дар солҳои навадуми асри XX ва бистуми асри XXI яке аз масъалаҳои муҳим ба шумор меравад ва таҳқиқоти ин мавзуъ ҷанбаҳои илмӣ ва таълимӣ доранд.

Дар баробари ин дар рисола ба тариқи хронологӣ авҷи муҳоҷирати меҳнатии занон дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳлил гардида, нақши он дар ҳаёти занони тоҷик инъикос ёфтааст. Дар рисола инчунин таърихи муҳоҷирати шаҳрвандони кишвар мавриди омӯзиш қарор гирифтааст. Дар рисола нақши занон дар ҷараёни муҳоҷират нишон дода мешавад.

Бояд қайд намуд, ки рисолаи диссертатсионӣ ба таҳқиқ ва таҳлили масъалаи муҳими камомӯхташуда – таърихи муҳоҷирати меҳнатии занони Тоҷикистон дар солҳои соҳибистиқлолӣ бахшида шудааст. Муҳоҷирати меҳнатӣ хоси як миллат ва як ҳавзаи ҷуғрофӣ набуда, зуҳуроти нав нест ва ҳамеша дар ҷомеаи инсонӣ вуҷуд доштааст ва Осиёи Марказӣ низ аз он дар канор буда наметавонист. Имрӯзҳо бо таваҷҷуҳ ба шароити ҷадид ин зуҳурот вижагиҳои нав касб кардааст, чун технологияи иттилоотӣ фосилаҳоро кӯтоҳ ва дарёфти маълумоту ахборро, ки заминаи асли муҳоҷират мебошанд, осон гардонидааст ва ба хотири бартараф намудани мушкилоти иқтисодӣ аз он истифода мекунанд. Мубрамии омӯзиши ин масъала ва мушаххас намудани тамоми паҳлуҳои он ва бавежа, замина барои коҳиш додани равандҳои муҳоҷирати кории бонувон, бунёди ҷойҳои корӣ мусоидат менамояд.

Навоварии илмии кори таҳқиқоти муҳаққиқ дар он ифода меёбад, ки дар шакли як рисолаи илмии марбут ба муҳоҷирати меҳнатии занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бори аввал сурат гирифта, дар он паҳлуҳои мухталифи ин раванд дар чаҳорчӯби илмӣ ба риштаи таҳқиқ кашида шуда, кӯшиш ба харҷ дода шуд, ки иллат ва сабабҳои пеш омадани ин раванд, танзими ҳуқуқӣ, коҳиш додани он аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди баррасӣ қарор гирад.

Дар ин замина бори аввал дар илми таърихи ватанӣ масъалаҳои зерин, мавзуи диссертатсия, амалан нахустин кори илмии махсус, дар таърихнигории ватанӣ бахшида ба таърихи муҳоҷирати меҳнатии занон дар

Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои соҳибистиқлолӣ, хулосаҳо ва тавсияҳои амалӣ барои таҳқиқу омӯзиши минбаъдаи мавзуи мазкур пешниҳод шудаанд. Дар рисола дар пояи ақидаҳо ва андешаҳои консептуалии муҳаққиқони маъруфи муҳоҷиратшиносии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои соҳибистиқлолӣ асоснок карда шудааст.

Муҳаққиқ мақсади таҳқиқот, объекти таҳқиқот, предмети таҳқиқот ва фарзияи таҳқиқотро дуруст муайян намудааст.

Мақсади таҳқиқот мавриди таҳқиқу омӯзиш қарор додани омӯзиш ва баррасии таҷрибаи таърихӣ, муайян кардани ҷараёни муҳоҷирати меҳнатии занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои соҳибистиқлолӣ дар ҷумҳурӣ дар байни солҳои 1991 ва 2024 мебошад.

Вазифаҳои таҳқиқот, ин омӯзиш ва баррасии масъалаҳои муҳоҷирати меҳнатии занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои соҳибистиқлолӣ, ҷамъоварӣ ва ба тартиб даровардани фактҳои таърихӣ доир ба рушди сохтмони роҳҳо дар собиқ вилояти Қӯрғонтеппа ва дар шакли назарияи илми таърих ворид кардани онҳо ба рисола ва муайян кардани нақши занони муҳоҷир дар ҷомеа, ба таври хронологӣ таҳлил намудани давраҳои таърихи муҳоҷирати меҳнатии занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои соҳибистиқлолӣ - ҳамчун мавзуи марказии таҳқиқот, аз нуқтаи назари мантиқӣ исбот намудани факту рақамҳои овардашуда ва тавассути тартиби муайян ба роҳ мондани таърихи муҳоҷирати занони тоҷик мебошад.

Рисола аз муқаддима, се боб, хулоса ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат аст.

Дар охири ҳар як боби рисола хулосаи мантиқии маводи илмии таҳлилу баррасишуда ҷамъбаст карда шудааст. Хулосаи умумӣ ва тавсияҳои методии пешниҳодшуда ба мақсаду вазифаҳои тарҳрезишуда мувофиқат менамоянд.

Мазмуни автореферат ва маводҳои нашршуда ба мазмуни рисолаи таҳқиқотӣ мувофиқат менамояд.

Бояд зикр намуд, ки забон ва услуби баёни маводҳои илмӣ-таҳқиқотӣ бо меъёри забони адабии тоҷикӣ ҷавобгӯ мебошад.

Кори таҳқиқотии мазкур аз мавқеи муҳимият, ҷиҳати масъалагузорӣ ва баррасию баёни андеша ниҳоят бою ғанӣ, фаҳмо, раво ва устокорона иҷро карда шудааст.

Оиди муҳаққиқ Шарипова Т.Ш. чунин гуфтаниям, ки вай омӯзгори соҳибтаҷриба буда, ҳангоми унвонҷӯйи кафедраи таърихи халқи тоҷики Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав” буданаш ба таҳқиқоти илмӣ муносибати хеле ҷиддӣ дошта, сифатҳои назарраси суботкорӣ, эҷодкорӣ, сермасъулиятӣ, мустақилиятнокӣ, қобилият ва истеъдоди хуби таҳқиқотиро нишон дод.

Бояд қайд намуд, ки дар ин давра аз тарафи ӯ бо баробари бурдани таҳқиқоти назариявию таҷрибавӣ, ба навиштан, таҳия ва чоп кардани мақолаҳои илмӣ, омода намудани маърӯзаю баромадҳо дар конференсияҳои илмӣ ва семинарҳои кафедра эътибори ҷиддӣ дода мешуд. Натиҷаи ин муносибат буд, ки аз тарафи ӯ дар асоси маводҳои таҳқиқотиаш 9 мақола дар нашрияҳои илмӣ чоп гардиданд, ки 7-тои он дар маҷаллаҳои тақризшавандаи аз тарафи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон эътирофгашта ва 2 мақола дар дигар нашрияҳои илмӣ чоп гардидаанд.

Дар асоси гуфтаҳои болоӣ, ба хулоса омадан мумкин аст, ки Шарипова Т.Ҷ. ҳамчун муҳаққиқи фаъол, эҷодкор, мустақил, кордон ва соҳибкасб ташаккул ёфтааст ва чун омӯзгор дорои сифатҳои хуби касбӣ-педагогӣ, чун шахсият соҳиби ахлоқи баланди ҳамида буда, дар байни аҳли ҷомеаи устодон ва донишҷӯён соҳиби обрӯю эътибор гаштааст.

Нуқтаҳои илмӣ ва натиҷаҳои дисертатсия илман асоснок буда, бо далелҳои муътамади назариявӣ-методӣ ва таҳлилӣ мустаҳкам карда шуданд. Муҳтавои асосии диссертатсия дар мақолаҳои илмии нашргардида ва баромадҳои муаллиф дар конфронсҳои сатҳи гуногун инъикос ёфтаанд.

Хулоса, мувофиқ ба талабот ва меъёрҳои муайяншудаи марбут ба диссертатсияҳои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи

ихтисоси 6.1.1. – Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) иҷро шуда, комилан ҷавобгӯи он мебошад. Автореферати диссертатсия мазмуни онро дуруст инъикос менамояд. Дар ҳамин асос, диссертатсияи мазкур кори мантиқан ба анҷомрасида ҳисобида шуда, ба дифои кушод тавсия карда шуд.

Ҳамин тавр, диссертатсия дар мавзуи «Муҳоҷирати меҳнатии занони Тоҷикистон дар солҳои Истиқлол (1991–2024) (ҷанбаи таҳлилӣ - таърихӣ)» кори мантиқан ба анҷомрасида ҳисобида шуда, он ба бандҳои асосии «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва унвони илмӣ» (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023, №295) ҷавобгӯ буда, муаллифи он – Шарипова Таманно Ҷамшедовна – сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.1. – Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) мебошад.

Роҳбари илмӣ,
мудири кафедраи таърихи умумии
Донишгоҳи давлатии Бохтар ба
номи Носири Хусрав, доктори илмҳои таърих,
профессор Халилзода (Алимов) Давлаталӣ Халил

« » ________________ соли 2026

Суроға: 735140, Ҷумҳурии Тоҷикистон
шаҳри Бохтар, кӯчаи Айнӣ, 67
Телефон: +992 919 36 35 44
E-mail: adavlatali@mail.ru

Имзои профессор Халилзода (Алимов) Д.Х.- ро
тасдиқ менамоям:
Сардори шуъбаи кадрҳо ва корҳои
махсуси ДДБ ба номи Носири Хусрав: Нажмидинов М.М.

« » 13 02 ________ соли 2026